

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA

PRIJEDLOG

ZAKON

**O FONDU ZA ZAŠTITU OKOLIŠA I ENERGIJSKU EFIKASNOST FEDERACIJE BOSNE
I HERCEGOVINE**

Sarajevo, juni 2017. godine

ZAKON

O FONDU ZA ZAŠTITU OKOLIŠA I ENERGIJSKU EFIKASNOST FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

POGLAVLJE I. OPŠTE ODREDBE

Član 1. (Osnivanje Fonda)

Ovim zakonom se osniva Fond za zaštitu okoliša i energijsku efikasnost Federacije Bosne i Hercegovine (u dalnjem tekstu: Fond), utvrđuje djelatnost Fonda, organizacija Fonda, organizovanje i upravljanje Fondom, ostvarivanje prihoda, raspodjela sredstava, imovina i finansijsko poslovanje, te javnost rada Fonda.

Član 2. (Osnivač Fonda)

- (1) Osnivač Fonda je Federacija Bosna i Hercegovina (u dalnjem tekstu: Federacija BiH).
- (2) Prava i dužnosti osnivača iz stava (1) ovog člana obavlja Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u dalnjem tekstu: Vlada Federacije BiH).

Član 3. (Djelatnost Fonda)

- (1) Djelatnost Fonda obuhvata poslove u vezi s prikupljanjem i distribucijom sredstava na teritoriji Federacije BiH, kao i finansiranjem pripreme, provedbe i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti u području očuvanja, održivog korištenja, zaštite i unapređivanja stanja okoliša, te u području energijske efikasnosti i korištenja obnovljivih izvora energije, a naročito:
 - a) podrška ostvarivanju zadataka vezanih za realizaciju akcionog plana Federalne strategije zaštite okoliša u periodu 1+2 godine, razrađenom po godinama, koje donosi Vlada Federacije BiH, a koji se odnose na aktivnosti Federalnog ministarstva okoliša i turizma u segmentu unapređenje zaštite okoliša;
 - b) podrška ostvarivanju zadataka vezanih za realizaciju Strategije upravljanja vodama u periodu 1+2 godine, razrađenom po godinama, koje donosi Vlada Federacije BiH, a koji se odnose na aktivnosti Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, u segmentu zaštite voda;

- c) podrška ostvarivanju zadataka vezanih za realizaciju strateških i planskih dokumenata iz oblasti energijske efikasnosti i obnovljivih izvora energije u periodu 1+2 godine, razrađenom po godinama, koje donosi Vlada Federacije BiH, a koji se odnose na aktivnosti Federalnog ministarstva energije, rудarstva i industrije i ostalih nadležnih ministarstava u segmentu poboljšanja energijske efikasnosti i unapređenja korištenja obnovljivih izvora energije kao mjera energijske efikasnosti;
 - d) stručne i druge poslove u vezi sa pribavljanjem, upravljanjem i korištenjem sredstava Fonda;
 - e) iniciranje, finansiranje, posredovanje i nadzor nad realizacijom projekata iz djelokruga rada Fonda;
 - f) posredovanje u vezi sa finansiranjem zaštite okoliša, energijske efikasnosti i obnovljivih izvora energije iz sredstava međunarodnih organizacija, finansijskih institucija i tijela, kao i stranih pravnih lica;
 - g) kontinuirano praćenje programa, projekata i ostalih aktivnosti u skladu sa nadležnostima kroz mjerljive učinke (indikatore) zaštite okoliša, količinu ušteđene energije i novca i smanjenje emisije od strane zagađivača, uz finansiranje izrade periodičnih izvješća o stanju okoliša Federacije BiH;
 - h) vođenje odvojenih baza podataka o pripremi, provedbi i razvoju programa i projekata, te o potrebnim i raspoloživim finansijskim sredstvima za njihovo ostvarivanje;
 - i) vođenje odvojenih informacionih sistema iz oblasti upravljanja otpadom i posebnim kategorijama otpada, energijske efikasnosti i drugih informacionih sistema iz oblasti zaštite okoliša;
 - j) podsticanje, uspostavljanje i ostvarivanje saradnje sa međunarodnim i domaćim finansijskim institucijama i drugim pravnim licima radi finansiranja zaštite okoliša, energijske efikasnosti, kao i obnovljivih izvora energije u skladu sa strateškim dokumentima, akcionim i sanacionim planovima i drugim planovima i programima, kao i međunarodnim ugovorima za namjene utvrđene ovim zakonom, i
 - k) obavljanje drugih poslova koji su u vezi sa podsticanjem i finansiranjem zaštite okoliša, energijske efikasnosti i obnovljivih izvora energije, utvrđenih propisima kojima se reguliše oblast zaštite okoliša, energijske efikasnosti i obnovljivih izvora energije.
- (2) Fond može obavljati i druge djelatnosti utvrđene Statutom koje služe obavljanju djelatnosti iz stava (1) ovog člana.

(3) U vezi sa obavljanjem djelatnosti Fonda kao javne ustanove, Fond ima ovim zakonom propisane javne ovlasti u okviru kojih donosi upravne i druge akte, te odlučuje o pitanjima značajnim za upravljanje sredstvima Fonda.

(4) U obavljanju svoje djelatnosti Fond primjenjuje principe transparentnosti, javnosti, objektivnosti i odgovornosti u odlučivanju i primjeni međunarodno priznatih standarda dobre prakse.

(5) Fond je dužan odgovorno upravljati finansijskim sredstvima prikupljenim na način propisan ovim zakonom i posebnim propisima, s ciljem efikasnog implementiranja prikupljenih sredstava uz minimalne administrativne rashode.

Član 4. (Ciljevi i principi rada Fonda)

U obavljanju svoje djelatnosti Fond osigurava finansijsku podršku za ostvarivanje ciljeva i principa zaštite okoliša i unapređenja energijske efikasnosti, definisanih u strateškim dokumentima Federacije BiH i njihovim akcionim planovima, planovima zaštite okoliša i energijske efikasnosti kantona i jedinica lokalne samouprave, radi podizanja kvalitete sistemskog i cjelovitog očuvanja okoliša, očuvanja prirodnih zajednica, uz racionalno korištenje prirodnih dobara, energije i upravljanje otpadom, kao osnovnih preduslova održivog razvoja, te ostvarivanja prava čovjeka na zdrav okoliš.

POGLAVLJE II. ORGANIZACIJA FONDA

Član 5. (Organiziranje Fonda)

(1) Fond je javna ustanova koja djeluje u skladu sa propisima koji regulišu rad ustanova, ako ovim zakonom nije drugačije utvrđeno.

(2) Fond ima svojstvo pravnog lica sa javnim ovlastima, pravima, obavezama i odgovornostima utvrđenim ovim zakonom, propisima koji regulišu oblast zaštite okoliša, upravljanja otpadom, upravljanja vodama, zaštite zraka, zaštite prirode, oblasti energijske efikasnosti i obnovljivih izvora energije, Statutom Fonda, te ostalim propisima kojima se Fondu daju prava i obaveze.

(3) Fond je neprofitno pravno lice, upisuje se u sudski registar i ima jedan žiroračun za redovno poslovanje.

Član 6.
(Naziv i sjedište Fonda)

- (1) Naziv Fonda je – Fond za zaštitu okoliša i energijsku efikasnost Federacije Bosne i Hercegovine.
- (2) Sjedište Fonda je u Sarajevu.

Član 7.
(Upravljanje i raspolaganje)

Fond upravlja i raspolaže namjenskim sredstvima, utvrđenim ovim zakonom.

Član 8.
(Statut Fonda)

- (1) Fond ima Statut i druge opće akte, u skladu sa Zakonom i Statutom Fonda.
- (2) Statut Fonda donosi Upravni odbor uz saglasnost Vlade Federacije BiH.
- (3) Statutom Fonda pobliže se uređuje:
 - a) djelokrug rada, organizacija, ovlaštenja i odgovornosti rukovodstva Fonda;
 - b) ograničenja u pogledu sticanja, opterećivanja i otuđivanja nekretnina i druge imovine Fonda;
 - c) namjena, način raspoređivanja odnosno korištenja sredstava Fonda;
 - d) javnost rada Fonda, saradnja sa državnim tijelima i drugim pravnim i fizičkim licima u ostvarivanju djelatnosti Fonda;
 - e) obavljanje stručnih, administrativnih i drugih poslova Fonda;
 - f) pitanja za koja propisuje zakon da se uređuju Statutom;
 - g) načelno se navode prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih koje se uređuju posebnim zakonskim i podzakonskim aktima;
 - h) druga pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti i poslovanja Fonda.
- (4) Pod drugim općim aktima iz stava (1) ovog člana podrazumijevaju se akti kojima se utvrđuju uslovi koje moraju ispunjavati korisnici sredstava Fonda, uslovi i način dodjele sredstava Fonda, kriteriji i mjerila za ocjenu zahtjeva za dodjelu sredstava Fonda, način praćenja namjenskog korištenja sredstava i ugovorenih prava i obaveza, način obavljanja poslova Fonda, kao i druga pitanja od značaja za rad Fonda.
- (5) Statut se objavljuje u "Službenim novinama Federacije BiH", kao i drugi opći akti Fonda za koje je to propisano Statutom.

POGLAVLJE III. ORGANIZOVANJE I UPRAVLJANJE FONDOM

Član 9. (Upravni odbor Fonda)

- (1) Fondom upravlja Upravni odbor.
- (2) Upravni odbor se sastoji od sedam članova, od kojih je jedan predsjedavajući, koje na prijedlog Federalnog ministarstva okoliša i turizma imenuje i razrješava Vlada Federacije BiH. Predsjednik i članovi Upravnog odbora moraju imati sedmi stepen stručne spreme, odnosno visoko obrazovanje prvog ciklusa, koje se vrednuje sa 240 ECTS bodova ili drugog ili trećeg ciklusa Bolonjskog sistema studiranja, koji imaju najmanje petogodišnje iskustvo za jedno od sljedećih područja: zaštita okoliša, energetika, javne finansije, te ispunjavaju i druge zakonske uslove.
- (3) Predsjedavajući i članovi Upravnog odbora se biraju po osnovu Javnog konkursa za period od četiri godine, s mogućnošću reizbora.

Član 10. (Djelokrug rada Upravnog odbora)

Upravni odbor u svojemu djelokrugu vrši slijedeće poslove:

- a) donosi Statut i druge opće akte Fonda uz prethodnu saglasnost Vlade Federacije BiH;
- b) usvaja srednjoročni program rada, te godišnji plan rada i finansijski plan na prijedlog direktora Fonda, a u skladu sa članom 3. ovog Zakona;
- c) usvaja godišnji obračun;
- d) usvaja izvještaj o izvršenju srednjoročnog programa rada, godišnjeg plana rada i izvještaj o izvršenju finansijskog plana;
- e) stara se o pravovremenom priticanju sredstava u Fond, kao i transparentom odlivu istih;
- f) održava fiskalnu ravnotežu i ne dopušta stvaranje finansijskih obaveza Fonda prema korisnicima koje ne može pokriti iz prihoda;
- g) donosi Poslovnik o radu Upravnog odbora;
- h) donosi Pravilnik o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjeseta uz prethodnu saglasnost Vlade Federacije BiH;
- i) imenuje komisije i radna tijela Upravnog odbora u skladu s Poslovnikom o radu Upravnog odbora;
- j) imenuje i razrješava direktora Fonda uz saglasnost Vlade Federacije BiH, i
- k) vrši i druge poslove u skladu sa Zakonom, Statutom i drugim općim aktima Fonda.

Član 11.

(Donošenje odluka)

- (1) Upravni odbor donosi odluke prostom većinom svih članova Upravnog odbora.
- (2) Statutom se može odrediti o kojim pitanjima je Upravni odbor dužan donijeti odluke konsenzusom.

Član 12. (Nadzorni odbor)

- (1) Nadzor nad radom Fonda vrši Nadzorni odbor.
- (2) Nadzorni odbor se sastoji od tri člana, od kojih je jedan Predsjednik.
- (3) Predsjednika i članove Nadzornog odbora imenuje i razrješava Vlada Federacije BiH, na osnovu prijedloga Federalnog ministarstva okoliša i turizma.
- (4) Predsjednik i članovi Nadzornog odbora moraju imati sedmi stepen stručne spreme, odnosno visoko obrazovanje prvog ciklusa, koje se vrednuje sa 240 ECTS bodova ili drugog ili trećeg ciklusa Bolonjskog sistema studiranja, koji imaju najmanje petogodišnje iskustvo za jedno od sljedećih područja: zaštita okoliša, energetika, javne finansije.
- (5) Predsjednik i članovi Nadzornog odbora se imenuju na period od četiri godine, s mogućnošću reizbora.

Član 13. (Djelokrug rada Nadzornog odbora)

- (1) Nadzorni odbor vrši sljedeće poslove:
 - a) provodi nadzor nad finansijskim izvještajima poslovanja Fonda;
 - b) analizira godišnji izvještaj o radu Fonda;
 - c) vrši uvid u godišnje izvještaje o poslovanju i godišnji finansijski izvještaj Fonda, i
 - d) izvještava Vladu i Parlament Federacije Bosne i Hercegovine o rezultatima nadzora.
- (2) Način rada i donošenje odluka Nadzornog odbora uređuje se Statutom Fonda.

Član 14. (Rukovođenje Fondom)

- (1) Fondom rukovodi direktor. Direktor predstavlja i zastupa Fond.

- (2) Direktora imenuje i razrješava Upravni odbor uz saglasnost Vlade Federacije BiH.
- (3) Upravni odbor Fonda putem Komisije provodi formalno-pravne poslove u proceduri izbora i imenovanja i razrješenja direktora.
- (4) Direktor se bira za razdoblje od četiri godine na osnovu javnog konkursa, objavljenog u najmanje dva dnevna lista koja pokrivaju cijelo područje Federacije BiH, s mogućnošću reizbora.
- (5) Za direktora Fonda imenuje se lice sa visokom stručnom spremom, koji ima sedmi stepen stručne spreme, odnosno visoko obrazovanje prvog ciklusa, koje se vrednuje sa 240ECTS bodova ili drugog ili trećeg ciklusa Bolonjskog sistema studiranja i najmanje petogodišnjim iskustvom u finansijskom poslovanju, poznavanju okolišnog ili energetskog menadžmenta.
- (6) Djelokrug, ovlasti i odgovornosti direktora:
 - a) predstavlja i zastupa Fond;
 - b) organizuje i rukovodi radom Fonda;
 - c) odlučuje o pravima iz radnog odnosa zaposlenih u Fondu u skladu sa zakonom koji uređuje oblast radnih odnosa;
 - d) odgovara za zakonitost rada, korištenje i raspolaganje imovinom Fonda;
 - e) predlaže akte koje donosi Upravni odbor Fonda;
 - f) izvršava odluke osnivača i Upravnog odbora Fonda, i
 - g) obavlja i druge poslove u skladu sa ovim Zakonom i Statutom Fonda.

Član 15. (Struktura Fonda)

- (1) Fond ima upravne, nadzorne, stručne i savjetodavne službe.
- (2) Osnivanje, sastav i način rada, te poslove i ovlasti službi iz stava (1) ovog člana uređuje se Statutom Fonda. Upravne, nadzorne stručne i savjetodavne službe Fonda, te osnivanje, sastav i način rada, poslovi i ovlasti službi uređuju se općim aktima Fonda.
- (3) Sredstva za obavljanje stručnih, administrativnih i drugih poslova Fonda obezbjeđuju se iz ukupnoga prihoda Fonda.

POGLAVLJE IV. PRIHODI FONDA

Član 16. (Obezbjedivanje prihoda Fonda)

- (1) Prihodi Fonda za finansiranje zaštite okoliša i energijske efikasnosti, u skladu sa ovim zakonom, obezbjeđuju se iz:
- a) naknada zagađivača okoliša;
 - b) naknada korisnika okoliša;
 - c) posebna naknada za okoliš koja se plaća pri svakoj registraciji motornih vozila.
- (2) Prihodi Fonda obezbjeđuju se i iz naknada definiranih drugim zakonskim i podzakonskim aktima, a za koje je predviđeno da se u cijelini ili dijelom uplaćuju u Fond, i to:
- a) vodnih naknada – na temelju propisa o vodama i na njima zasnovanim podzakonskim aktima;
 - b) naknade za opterećenje okoliša otpadom – na temelju propisa o upravljanju otpadom i na njima zasnovanim podzakonskim aktima;
 - c) naknade za energijsku efikasnost – na temelju propisa iz oblasti energijske efikasnosti i obnovljivih izvora energije.
 - d) drugih naknada određenih posebnim zakonom ili drugim propisima.
- (3) Prihodi Fonda osiguravaju se i iz:
- a) sredstava osiguranih na osnovu međunarodne bilateralne i multilateralne suradnje, te suradnje u zemlji na zajedničkim programima, projektima i sličnim aktivnostima u području zaštite okoliša i energijske efikasnosti;
 - b) kredita banaka;
 - c) sredstava iz zajmova i pozajmica drugih pravnih lica i finansijskih institucija;
 - d) darovanim sredstvima i drugim vidovima podrške,
 - e) redovnog poslovanja Fonda u skladu sa Statutom;
 - f) drugih izvora sredstava određenih posebnim ugovorima.

Član 17. (Obveznici plaćanja naknada)

- (1) Zagađivači okoliša, obveznici plaćanja naknada iz člana 16., stava (1), tačka a) ovog Zakona su:
- a) pravna i fizička lica čija djelatnost, odnosno djelovanje neposredno ili posredno uzrokuje zagađivanje okoliša u smislu Zakona o zaštiti okoliša, drugih okolišnih zakona ili međunarodnih propisa, a posebno zagađivači zraka kroz emisije SO₂,

NO_x i čvrstih čestica, kao i zagađivači okoliša komunalnim otpadom, industrijskim neopasnim otpadom, te opasnim otpadom;

- b) pravna i fizička lica koja proizvode ili uvoze proizvode, odnosno robe koje su štetne materije ili ih sadrže, u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša, drugim propisima ili međunarodnim propisima, odnosno proizvode ili robe koje mogu značajnije opteretiti okoliš, a posebno plastične kese, te supstance koje oštećuju ozonski omotač;
- (2) Korisnici okoliša, obveznici plaćanja naknade iz člana 16. stava (1), tačka b) ovog Zakona su pravna i fizička lica koja su vlasnici ili ovlaštenici prava na građevinama, odnosno građevnim cjelinama odnosno zahvatima koje služe za obavljanje privredne ili druge djelatnosti, a za koje je propisana obveza izrade studije o procjeni utjecaja na okoliš.
- (3) Obveznici plaćanja posebne naknade iz člana 16. stava (1), tačka c) ovog Zakona su pravna i fizička lica koja su vlasnici ili ovlaštenici prava na motornim vozilima.
- (4) Obveznici plaćanja naknada iz člana 16. stava (2), tačka a) su pravna i fizička lica definisana propisom iz oblasti voda u Federaciji BiH i njegovim provedbenim aktima.
- (5) Obveznici plaćanja naknada iz člana 16 stava (2), tačka b) su pravna i fizička lica koja proizvode ili uvoze proizvode/robe koji poslije upotrebe postaju posebne kategorije otpada, u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom i njegovim provedbenim propisima.
- (6) Obveznici plaćanja naknada iz člana 16. stava (2), tačka c) su pravna i fizička lica kako je definisano propisima u oblasti energijske efikasnosti i obnovljivih izvora energije.

Član 18. (Naknade i način određivanja naknada)

- (1) Naknade iz člana 16., stav (1) tačka a) ovog Zakona koje plaćaju zagađivači okoliša određuju se prema:
- a) količini, jačini uticaja i vrsti emisije zagađujućih materija. Količine emisija utvrđuju se mjeranjima ili na drugi način definiran posebnim propisima;
 - b) vrsti, količini i stepenu štetnosti ili nepovoljnog uticaja na okoliš materija odnosno kemijskih proizvoda;
 - c) cijeni, odnosno carinskoj vrijednosti proizvoda/robe, te količini i stepenu štetnosti ili nepovoljnog uticaja na okoliš, odnosno opterećenja okoliša;
 - d) cijeni usluge, te
 - e) na drugi način utvrđen posebnim propisima donesenim na temelju ovog Zakona.

- (2) Naknada iz člana 16. stav (1) tačka b) ovog Zakona određuje se prema veličini i vrsti građevine, građevne cjeline, odnosno zahvata (površini, namjeni, vrsti gradnje, kapacitetu i dr.) i stepenu negativnog uticaja na okoliš, te na drugi način utvrđen posebnim propisom donesenim temeljem ovog Zakona.
- (3) Naknada iz člana 16. stav (1) tačka c) ovog Zakona, određuje se prema vrsti i starosti motornog vozila, vrsti motora, pogonskog goriva i radnoj zapremini motora, te na drugi način utvrđen posebnim propisom donesenim temeljem ovog Zakona.
- (4) Način obračuna i plaćanja naknade, opće i posebne vodne naknade, iz člana 16. stav (2), tačka a), te način raspodjele su definisani propisom iz oblasti voda u Federaciji BiH i njegovim provedbenim aktima.
- (5) Naknade iz člana 16. stav (2) tačka b) određuju se prema količini, vrsti, štetnom utjecaju na okoliš, troškovima upravljanja otpadom, cijeni proizvoda i na drugi način utvrđen propisima iz oblasti upravljanja otpadom u Federaciji BiH i njegovim provedbenim aktima.
- (6) Naknade, detaljne uslove i način određivanja i obračun naknada iz člana 16. stav (2) tačka c) ovog Zakona definisani su propisima iz oblasti energijske efikasnosti i obnovljivih izvora energije.
- (7) Naknade, detaljne uvjete i kriterije obračuna naknada iz st. (1),(2) i (3) ovog člana propisuje Vlada Federacije BiH.

Član 19. (Rokovi, način obračuna i plaćanja naknada)

- (1) Fond donosi rješenja o plaćanju naknada u okviru povjerenih javnih ovlasti.
- (2) Način obračuna i plaćanja, te rokove obračuna i plaćanja naknada iz st. (1), (2) i (3) člana 18. propisuje Federalni ministar okoliša i turizma uz saglasnost Federalnog ministra finansija.
- (3) Detaljne uvjete i način određivanja, obračuna naknada iz člana 16. stav (2) tačka c) propisuje Federalni ministar energije, rudarstva i industrije uz saglasnost Federalnog ministra finansija.
- (4) Naknade utvrđene u skladu sa st. (2) i (3) ovog člana uplaćuju se u korist Fonda, stupanjem na snagu propisa iz st. (2) i (3) ovog člana.

Član 20.
(Olakšice od plaćanja naknada)

- (1) U iznimnim situacijama, stanja elementarne nepogode, više sile i incidenta, Vlada Federacije BiH na prijedlog Federalnog ministarstva okoliša i turizma odlukom utvrđuje olakšice od plaćanja naknada za obveznike iz člana 17. st. (1) i (2).
- (2) Obveznik iz stava 1. ovog člana ostvaruje pravo na podnošenje zahtjeva s ciljem utvrđivanja olakšice od plaćanja naknada ukoliko ta sredstva planira da upotrijebi za investiranje u sanaciju objekta u slučajevima iznimne situacije.
- (3) Olakšice od plaćanja naknada iz stava 1. ovog člana mogu se dozvoliti do najviše 40% od iznosa godišnje naknade uz obvezu podnošenja dokaza o pristupu i izvršenju radova na sanaciji objekta u slučaju iznimne situacije.
- (4) Obveznik iz stava 1. ovog člana kojem je utvrđena olakšica nema pravo na podnošenje zahtjeva za utvrđivanje olakšice od plaćanja naknade u naredne dvije godine.
- (5) U slučaju neizvršenja preuzetih obveza iz stava 3. ovog člana, obveznik je dužan uplatiti puni iznos naknade u roku od šest mjeseci od donošenja odluke iz stava 1.ovog člana.

Član 21.
(Registrar obveznika plaćanja)

- (1) Fond je dužan uspostaviti i voditi registar obveznika plaćanja naknada i sredstava iz člana 17. st. (1),(2), (5) i (6) ovog Zakona.
- (2) Fond je u obvezi, po zahtjevu organa uprave druge razine vlasti,dostaviti informacije iz Registra iz stava 1 ovog člana, bez naknade.
- (3) Sadržaj, način i rokove uspostave i vođenja registra propisuje Federalno ministarstvo okoliša i turizma.
- (4) Obveznik plaćanja, upisan u registar, dužan je prijaviti Fondu prestanak poslovanja, statusnu promjenu ili promjenu djelatnosti u roku od 15 dana od dana nastanka tih promjena.

POGLAVLJE V. RASPODJELA SREDSTAVA

Član 22. (Rasplodjela prikupljenih sredstava)

- (1) Sredstva prikupljena u Fond biće raspoređena u skladu sa važećim zakonima i propisima iz oblasti: zaštite okoliša, zaštite prirode, upravljanja vodama, upravljanja otpadom, energijske efikasnosti i obnovljivih izvora energije.
- (2) Sredstva od naknada prikupljena po osnovu ovog Zakona prikupljaju se i raspodjeljuju u odnosu 30% (trideset procenata) na račun Fonda, a 70% (sedamdeset procenata) na račun kantona u skladu sa udjelom plaćene naknade na području pojedinog kantona, najdalje u roku od 30 dana. Od predviđenih 70% namjenjenih za kanton, kanton je dužan minimalno 30% rasporediti prema opštinama u skladu sa udjelom plaćene naknade na području pojedine opštine.
- (3) Sredstva od naknada po osnovu drugih zakona i podzakonskih akata iz člana 16. stava (2) će se prikupljati na račun Fonda i neće se dalje raspodjeljivati već će se koristiti u skladu sa članom 23. ovog Zakona.
- (4) Sredstva obezbijeđena iz drugih izvora, prema članu 16. stava (3) neće se dalje raspodjeljivati već će se koristiti u skladu sa članom 23. ovog Zakona.

Član 23. (Korištenje prikupljenih sredstava)

- (1) Sredstva Fonda se prikupljaju i koriste isključivo namjenski za finansiranje zaštite okoliša, poboljšanja energijske efikasnosti i korištenja obnovljivih izvora energije u skladu sa akcionim planom Federalne strategije zaštite okoliša, Strategije upravljanja vodama, Federalnim planom upravljanja otpadom, strateškim i planskim dokumentima iz oblasti energijske efikasnosti i obnovljivih izvora energije, ovim Zakonom, Statutom, programom rada Fonda, kao i drugim relevantnim strateškim dokumentima Federacije BiH i Bosne i Hercegovine, a posebno za:
 - a) zaštitu, očuvanje i poboljšanje kvaliteta zraka, tla, voda i mora, te ublažavanje posljedica klimatskih promjena i zaštitu ozonskog omotača;
 - b) saniranje, podsticanje smanjivanja proizvodnje i prevencije nastajanja otpada;
 - c) iskorištanje vrijednih svojstava, te obradu otpada;
 - d) zaštitu i očuvanje biološke i pejzažne raznolikosti;

- e) provedbu programa iz područja poboljšanja energijske efikasnosti i korištenja obnovljivih izvora energije kao mjere energijske efikasnosti;
 - f) provedbu programa dekontaminacije tla;
 - g) unapređivanje i izgradnju infrastrukture za zaštitu okoliša;
 - h) poboljšanje praćenja i ocjenjivanja stanja okoliša, poboljšanja energijske efikasnosti na federalnom i županijskom nivou, kao i pratećih ekonomskih i društvenih koristi;
 - i) uspostavu sistema upravljanja okolišnim podacima, informacijama, uspostavu informacionih sistema za pojedine oblasti zaštite okoliša i energijske efikasnosti;
 - j) podsticanje uvođenja sistema upravljanja energijom i primjene mjera energijske efikasnosti u javnom i privatnom sektoru;
 - k) podsticanje čistijeg transporta;
 - l) podsticanje održivog korištenja prirodnih dobara i resursa;
 - m) podsticanje održivih privrednih djelatnosti, odnosno održivog ekonomskog razvoja;
 - n) podsticanje istraživačkih, razvojnih studija, programa, projekata i drugih aktivnosti, uključujući i demonstracijske, obrazovne aktivnosti i aktivnosti jačanja i podizanja svijesti javnosti o pitanjima zaštite okoliša , energijske efikasnosti i održivog razvoja.
- (2) Kantoni sredstva doznačena od strane Fonda prema stavu (2) člana 22. moraju izdvojiti na poseban namjenski transakcijski račun i koristiti za namjene iz stava (1) ovog člana, te u skladu sa strateškim programima zaštite okoliša i energijske efikasnosti kantona.
- (3) Kantoni trebaju do 31. marta tekuće godine osigurati dostupnim javnosti izvještaj o namjenskom utrošku sredstava iz prethodnog stava, za prethodnu godinu, u formi i na način koji propisuje Fond.
- (4) Uz izvještaj, kantoni su dužni dostaviti i godišnji plan investiranja u projekte zaštite okoliša i energijske efikasnosti, za tekuću godinu, a koji je usklađen sa planom zaštite okoliša i planom energijske efikasnosti kantona.

Član 24. (Dodatak sredstava)

- (1) Sredstva Fonda dodjeljuju se pravnim i fizičkim licima, korisnicima sredstava, radi finansiranja namjena utvrđenih članom 23. stav (1) ovog Zakona putem odobravanja zajmova i pozajmica, kredita, subvencija, grantova, te odobravanja sredstava iz garantnog Fonda, a sve na osnovu javnog konkursa kojeg objavljuje Fond.
- (2) Javne konkurse iz stava (1) ovog člana Fond objavljuje za cijelo područje Federacije BiH.

- (3) Iznimno od stava (1) ovog člana Fond može, bez javnog konkursa, sudjelovati u sufinansiranju programa, projekata i sličnih aktivnosti za namjene iz člana 23. stav (1) na području Federacije BiH, koje organizuju i finansiraju međunarodne organizacije, finansijske institucije i tijela, gdje se sudjelovanje sredstava Fonda utvrđuje Ugovorom u visini koju svojom odlukom utvrdi Upravni odbor Fonda.
- (4) Fond može, bez javnog konkursa, uz saglasnost Vlade Federacije BiH sudjelovati u sufinansiranju međuentitetskih programa, projekata i sličnih aktivnosti za namjene iz člana 23. stav (1) koji su od značaja za oba entiteta BiH, a koje su prethodno identificirala resorna entitetska ministarstva.
- (5) Fond može direktno, putem javnog tendera, a u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama vršiti pribavljanje radova i usluga za provođenje strateških mjera u oblasti zaštite okoliša i energijske efikasnosti, a za aktivnosti iz federalne nadležnosti i uz saglasnost Federalnog ministarstva okoliša i turizma, odnosno Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije.
- (6) Fond je dužan pri dodjeli sredstava primjenjivati princip po kojem se raspoloživim sredstvima treba postići najveća ukupna korist po okoliš, privredu i društvo.
- (7) Fond može dodijeliti finansijska sredstva za programe, projekte odnosno aktivnosti koji su dio sufinansiranja dobili i iz sredstava Fonda namijenjenih za županije, ako se dokaže ostvarivanje najveće koristi u skladu sa stavom (5) ovog člana. Identičan program, projekt ili aktivnost ne može biti sufinansiran i s federalnog i s kantonalnog nivoa.
- (8) Iznimno od stava (1) ovog člana, Fond može sredstva dodijeliti i na osnovu odgovarajućeg akta Vlade Federacije BiH o sufinansiranju programa, projekata i ostalih aktivnosti kojim se realizuju strateški dokumenti Federacije BiH iz područja zaštite okoliša i poboljšanja energijske efikasnosti ukoliko su u skladu sa Finansijskim planom Fonda.
- (9) Općim aktima Fonda utvrđuju se uslovi koje moraju ispunjavati i korisnici sredstava Fonda, uslovi za dodjelu sredstava Fonda, mjerila ocjenjivanja zahtjeva za dodjelu sredstava Fonda, odnosno programa, projekata i sličnih aktivnosti, način praćenja namjenskog korištenja sredstava i ugovorenih prava i obveza, te druga pitanja od značaja za dodjelu i korištenje sredstava Fonda.
- (10) Opće akte iz stava (9) ovog člana donosi Upravni odbor uz prethodno pribavljenu saglasnost Federalnog ministarstva okoliša i turizma.

(11) Korisnici su dužni dodijeljena sredstva Fonda koristiti na način i za namjene utvrđene ugovorom o korištenju sredstava.

POGLAVLJE VI. IMOVINA I FINANSIJSKO POSLOVANJE FONDA

Član 25. (Imovina Fonda)

- (1) Imovinu Fonda čine predmeti, prava i ostala sredstva pribavljena od osnivača, sredstva koja Fond pribavi obavljanjem svoje djelatnosti ili na drugi način propisan ovim Zakonom.
- (2) Direktor rukovodi imovinom Fonda u skladu sa ovim Zakonom i Statutom.

Član 26. (Korištenje viška prihoda Fonda)

Ako u obavljanju svoje djelatnosti Fond ostvari višak prihoda nad rashodima, isti se prenose u plan poslovanja za narednu godinu i može se upotrijebiti isključivo za obavljanje i razvoj djelatnosti Fonda, u skladu sa ovim Zakonom i Statutom Fonda.

Član 27. (Donošenje programa rada Fonda)

- (1) Fond donosi srednjoročni program rada koji ne može biti kraći od tri godine, godišnji plan rada i finansijski plan za svaku poslovnu godinu koju odobrava Vlada Federacije BiH, a po prethodno pribavljenom mišljenju Federalnog ministarstva okoliša i turizma, Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije kojim se utvrđuje pravac, dinamika i politika razvoja Fonda.
- (2) Program rada iz stava (1) ovog člana mora biti usklađen sa strateškim i planskim dokumentima Federacije BiH iz područja zaštite okoliša i energijske efikasnosti.
- (3) U srednjoročnom programu rada, godišnjem planu rada i godišnjem finansijskom planu odvojeno se prikazuju programi i projekti, te finansijska sredstva u području zaštite okoliša i u području poboljšanja energijske efikasnosti.
- (4) Neutrošena sredstva Fonda u poslovnoj godini pripadaju Fondu i raspoređuju se prema planu korištenja viška sredstava uz saglasnost Federalnog ministra finansija.

Član 28.
(Srednjoročne i dugoročne obaveze Fonda)

- (1) Fond može preuzimati srednjoročne i dugoročne obaveze uz prethodnu saglasnost Vlade Federacije BiH.
- (2) Ukupna godišnja obveza Fonda iz stava (1) ovog člana za naredni period može iznositi najviše do 20% (dvadeset procenata) ostvarenih sredstava u prethodnoj godini i u skladu sa trogodišnjim finansijskim planom.

Član 29.
(Finansiranje programa i projekata)

- (1) Sredstvima Fonda prvenstveno se finansiraju planovi, programi, projekti i slične aktivnosti, utvrđeni u skladu sa akcionim planom Federalne strategije zaštite okoliša, te drugim dokumentima u području zaštite okoliša i energijske efikasnosti.
- (2) U finansiranju planova, programa, projekata i sličnih aktivnosti utvrđenih u skladu sa stavom (1) ovog člana, Fond može surađivati s bankama i drugim finansijskim institucijama.

Član 30.
(Regulisanje plaćanja)

Za utvrđivanje vrste i visine naknade, obveznika plaćanja, nastanka obaveze obračuna naknada, načina obračuna i plaćanja, te rokovi za uplatu, određivanje povlastica, odnosno davanja olakšica, vođenja registra primjenjuju se odredbe ovog Zakona i njegovih provedbenih propisa, dok se za pitanja koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuju odredbe Zakona o upravnom postupku.

POGLAVLJE VII. JAVNOST RADA FONDA

Član 31.
(Javnost rada Fonda)

- (1) Rad Fonda je javan.

- (2) Fond podnosi Vladi Federacije BiH izvještaj o radu i izvještaj o realizaciji finansijskog plana i programa za proteklu godinu u roku utvrđenom Statutom Fonda.
- (3) Fond o svomu radu izvještava javnost pravovremeno i istinito na način određen Statutom Fonda.
- (4) Statutom Fonda može se propisati da nezavisne ovlaštene revizorske kuće sprovode nadzor poslovanja Fonda.
- (5) Fond je dužan javnosti, ovlaštenim tijelima i pravnim licima koje obavljaju javne djelatnosti, na njihov zahtjev pružiti informaciju o obavljanju svoje djelatnosti, posebno o načinu korištenja sredstava i postignutim efektima na unaprjeđivanju okoliša, poboljšanju energijske efikasnosti, te omogućiti uvid u odgovarajuću dokumentaciju.
- (6) Fond može uskratiti davanje informacije, odnosno uvid u dokumentaciju, ako je Statutom Fonda propisana kao službena, poslovna ili naučna tajna.

POGLAVLJE VIII. UPRAVNI I INSPEKCIJSKI NADZOR

Član 32. (Upravni nadzor nad provođenjem Zakona)

Upravni nadzor nad primjenom ovog Zakona i propisa donesenih na temelju ovog Zakona kao i općih akata Fonda vrši Federalno ministarstvo okoliša i turizma i Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije, svako u okviru svoje nadležnosti.

Član 33. (Inspekcijski nadzor nad provođenjem Zakona)

Inspekcijski nadzor nad provođenjem odredaba ovog Zakona i propisa donesenih za njegovo provođenje, provode inspektori Federalne uprave za inspekcijske poslove, županijski inspektori i budžetski inspektori Federalnog ministarstva finansija i kantonalnih ministarstava finansija, svako u okviru svoje nadležnosti.

POGLAVLJE IX. KAZNENE ODREDBE

Član 34. (Kazne za obveznike koji ne uplaćuju naknade ili sredstva)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se pravno lice, obveznik plaćanja koji ne uplaćuje naknade ili sredstva, u skladu sa odredbama čl. 16., 17., 18. i 19. ovog Zakona.

- (2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana, kaznit će se i odgovorna osoba pravnog lica novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 1.500,00 KM.
- (3) Novčanom kaznom u iznosu od 50,00 KM do 500,00 KM kaznit će se fizičko lice koje čini prekršaj iz stava (1) ovog člana.

Član 35.

(Kazne Fondu za neuspostavljanje registra obveznika)

- (1) Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se Fond ako ne uspostavi registar obveznika plaćanja na propisani način u skladu sa članom 21. ovog Zakona.
- (2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se odgovorno lice u Fondu novčanom kaznom od 500,00 KM do 1.500,00 KM.

Član 36.

(Kazne Fondu za neizvršavanje transfera kantonama)

- (1) Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se Fond ako ne izvrši obavezu u skladu sa članom 22.stav (2) ovog Zakona.
- (2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se odgovorno lice u Fondu novčanom kaznom od 500,00 KM do 1.500,00 KM.

Član 37.

(Kazne za neizvještavanje ili nepružanje informacija)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se Fond ako o svom radu ne dostavi izvještaj nadležnim tijelima, odnosno ne pruža informacije u skladu sa člankom 31. ovog Zakona.
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se kantona ako ne dostavi izvještaj prema st. (3) i (4) člana 23. Fondu, te o svom radu ne izvještava javnost ili ne pruža informacije ovlaštenim tijelima i pravnim licima o obavljanju svoje djelatnosti, te o načinu korištenja sredstava i postignutim efektima na unapređenju stanja okoliša, ili onemogući uvid u odgovarajuću dokumentaciju.
- (3) Ukoliko sredstva raspoređena prema članu 22. stav 2. kanton ne iskoristi u svrhu finansiranja zaštite okoliša ili mjera za poboljšanje energijske efikasnosti, kaznit će se kaznom u visini nemajenski utrošenih sredstava.

- (4) Sredstva po osnovu kazne iz stava 3. ovog člana pripadaju Fondu i koriste se u skladu sa ovim Zakonom.

Član 38.

(Kazne za neprijavljivanje statusne promjene ili promjene djelatnosti)

- (1) Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se obveznik plaćanja ako ne prijavi statusnu promjenu ili promjenu djelatnosti u propisanom roku u skladu sa članom 21. ovog Zakona.
- (2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 500,00 KM do 2.000,00 KM.

Član 39.

(Kazne Fondu za kašnjenje uplate kantonama)

- (1) Novčanom kaznom od 3.000,00 KM do 15.000,00 KM kaznit će se Fond ukoliko, u zakonom predviđenom roku, ne uplati sredstva na račun kantona u skladu sa članom 22. ovog Zakona.
- (2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u Fondu novčanom kaznom od 500,00 KM do 1.500,00 KM.

POGLAVLJE X. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 40.

(Funkcioniranje Fonda nakon stupanja Zakona na snagu)

- (1) Stupanjem na snagu ovog Zakona, Fond za zaštitu okoliša Federacije BiH i dalje nastavlja postojati sa izmjenjenim nazivom, koji glasi: „Fond za zaštitu okoliša i energijsku efikasnost Federacije Bosne i Hercegovine“, uz djelokrug rada proširen ovim Zakonom.
- (2) Upravni i Nadzorni odbor ostaju u funkciji do imenovanja novih u skladu sa odredbama ovog Zakona.
- (3) Svi postojeći uposlenici ostaju i dalje uposlenici Fonda.
- (4) Fond će, u roku od 180 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona, uskladiti poslovanje, Statut Fonda i opće akte s odredbama ovog Zakona.

Član 41.
(Donošenje provedbenih propisa)

- (1) Vlada Federacije BiH donijet će provedbene propise iz člana 18. ovog Zakona u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona
- (2) Federalno ministarstvo okoliša i turizma donijet će provedbene propise iz člana 19. ovog Zakona u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.
- (3) Federalno ministarstvo okoliša i turizma donijet će provedbeni propis iz člana 21., u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 42.
(Važnost dosadašnjih provedbenih propisa)

- (1) Stupanjem na snagu ovog Zakona prestaje važiti Zakon o Fondu za zaštitu okoliša ("Službene novine Federacije BiH", br. 33/03).
- (2) Svi provedbeni propisi koji su doneseni na osnovu Zakona o Fondu za zaštitu okoliša ("Službene novine Federacije BiH", br. 33/03) ostaju na snazi, ukoliko nisu u sukobu sa odredbama ovog Zakona.

Član 43.
(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog Zakona je sadržan u glavi III, člana 2. alineja c. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojem je politika zaštite okoliša u zajedničkoj nadležnosti Federacije Bosne i Hercegovine i kantona.

II. USKLAĐENOST SA ZAKONODAVSTVOM EVROPSKE UNIJE

Prijedlogom Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energijsku efikasnost nije se vršilo usklađivanje u skladu sa odredbama EU zakonodavstva. Struktura finansijskih mehanizama se definira kao stvar nacionalne jurisdikcije, ova pitanja nisu regulisana propisima Evropske unije. Ista nema za poređenje bilo koji propis Evropske unije, da bi se izvršio adekvatan prikaz usklađenosti.

III. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Politika zaštite okoliša definira i provodi mjere za poboljšanje stanja i smanjenje zagađenja okoliša, uz istovremenu primjenu instrumenata ekonomskog razvoja. Fundamentalni razlog za uvođenje ekonomskih instrumenata u politiku zaštite okoliša jeste supstitucija ekološke štete nastale usljed degradacije okoliša i prekomjerne eksplotacija resursa.

Pravni osnov za uspostavljanje finansijskih mehanizama i ekonomskih, tržišnih instrumenata, jesu opće prihvaćeni principi ekološkog prava implementirani u praksi kroz zakonske i podzakonske akte.

Princip „zagađivač plaća“ predstavlja osnov za definisanje finansijskih mehanizama. Ovaj princip često se tretira kao model „recikliranja novčanih sredstava“. Agregacija prikupljenih sredstava i njihovo namjensko korištenje ključni su faktori ekološke politike, čime se omogućava kreiranje „zelenog budžeta“ za finansiranje projekata i programa koji imaju za cilj zaštitu, očuvanje i unapređenje okoliša.

Poslednjih godina se sve veća pažnja pridaje ekonomskim instrumentima i širenju njihove primjene u zaštiti okoliša u zapadno evropskim i tranzicijskim zemljama što proizlazi prije svega iz sposobnosti ekonomskih instrumenata da:

- stalno potiču promjenu ponašanja zagađivača prema smanjenju zagađivanja okoliša;
- pridonose prikupljanju finansijskih sredstava za ulaganja u zaštitu okoliša;
- podržavaju načela održivog razvoja jer mijenjaju relativne cijene dobara i usluga koje mogu nepovoljno uticati na okoliš, što vodi alokaciji dobara prema okolišno prihvatljivoj proizvodnji i potrošnji.

Princip „zagađivač plaća“ jeste princip internaliziranja okolinskih troškova kojim državni organi vlasti nastoje da promovišu zaštitu okoliša, imajući u vidu pristup da zagađivač treba da snosi trošak prouzrokovani vlastitim zagađivanjem poštujući javni interes, a bez narušavanja međunarodne trgovine i ulaganja.

Za štetu nastalu zagađivanjem okoliša odgovara pravna ili fizička osoba koja je nezakonitim ili nepravilnim djelovanjem omogućila ili dopustila zagađivanje okoliša. Princip se ne zasniva na kažnjavanju prema veličini emisije, već prema doprinosu zagađenosti zraka (područja), odnosno da se ne zahtijeva samo korištenje savremene tehnike, nego i racionalno korištenje prostora (asimilacionih sposobnosti atmosfere kroz izbor lokacije i parametara dimnjaka).

Postojeći Zakon o Fondu za zaštitu okoliša Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj: 33/03) nije na cijelovit način riješio pitanje uspostave i korištenja ekonomskih instrumenata za okoliš, čime je otežana primjena načela integralnog pristupa okolišu, održivog razvoja i načela „zagađivač plaća“, kao važnih načela formalne politike zaštite okoliša u Federaciji BiH uspostavljenih Zakonom o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“ broj: 33/03 i 38/09).

Prijedlog Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energijsku efikasnost je radila međusektorska radna grupa formirana od predstavnika Federalnog ministarstva okoliša i turizma, Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije i Fonda za zaštitu okoliša FBiH.

Problematika energijske efikasnosti obrađena je u ovom Zakonu, uzimajući u obzir pravni okvir koji se uspostavlja u ovoj oblasti kroz donošenje Zakona o energijskoj efikasnosti u Federaciji BiH. Ovakvim pristupom došlo se do jedinstvenog i racionalnog rješenja, izbjeglo se bespotrebno normativno dupliranje, te formiranje nove institucije za finansiranje mjera energijske efikasnosti, čime je ispoštovan i princip ekonomičnosti. Djelatnost Fonda za okoliš FBiH proširena je uz jasnije definiranje aktivnosti na polju energijske efikasnosti. Takođe, ovim Zakonom usaglašenost je postignuta i u dijelu obnovljivih izvora energije, uvažavajući uspostavljeni pravni okvir.

Zakonom o Fondu za zaštitu okoliša i energijsku efikasnost se ujedno, a koordinirano sa Zakonom o vodama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 70/06), potvrđuje raspodjela vodnih naknada i prihoda prikupljenih po osnovu navedenog Zakona, kao i naknada po osnovu propisa iz oblasti upravljanja otpadom, propisa iz oblasti energijske efikasnosti i obnovljivih izvora, te drugih naknada određenih posebnim zakonom.

Preciznije se uređuju pitanja distribucije sredstava između Federacije, kantona, općina, kao i pitanja transparentnog rada, planiranja i izvještavanja u cilju efikasnog i namjenskog trošenja sredstava primarno namijenjenih sveukupnom unaprjeđenju stanja okoliša i

stvaranja preduslova održivog razvoja. Detaljnije je definiran upravni i inspekcijski nadzor nad provođenjem Zakona uz detaljnije propisivanje kaznenih odredbi.

Od donošenja Zakona o Fondu za zaštitu okoliša Federacije BiH (2003.godina), došlo je do izmjene naziva federalnog ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša, te je bilo također nužno izmijeniti naziv ministarstva u novom zakonu.

Za provođenje ovog Zakona potrebno je donijeti provedbene propise.

IV. OBRAZLOŽENJE POJEDINIХ ODREDBI

Tekst Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energijsku efikasnosti Federacije Bosne i Hercegovine podijeljen je u 10 (deset) poglavlja. U nastavku slijedi detaljniji opis članova prijedloga Zakona.

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE (čl. 1.- 4.)

Čl. 1. i 2. Zakona o Fondu zaštite okoliša i energijsku efikasnosti Federacije Bosne i Hercegovine propisano je osnivanje Fonda za zaštitu okoliša i energijsku efikasnost, definira se uloga Vlade Federacije BiH kao osnivača, te prava i dužnosti osnivača.

Članom 3. detaljno se propisuje djelatnost Fonda, koja obuhvata poslove u vezi sa prikupljanjem i distribucijom sredstava na teritoriji Federacije BiH, kao i finansiranje pripreme, provedbe i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti u području očuvanja, održivog korištenja, zaštite i unapređivanja stanja okoliša, te u području energijske efikasnosti i korištenja obnovljivih izvora energije, a naročito aktivnosti date strateškim dokumentima u oblasti zaštite okoliša, upravljanja vodama, u segmentu poboljšanja energijske efikasnosti i unapređenja korištenja obnovljivih izvora energije, stručne poslove u vezi sa pribavljanjem upravljanjem i korištenjem sredstava Fonda, te drugi poslovi detaljno obrađeni alinejama navedenog člana.

Članom 4. propisuju se ciljeve i principi rada Fonda .

POGLAVLJE II. ORGANIZACIJA FONDA (čl. 5.- 8.)

Članom 5. propisuje se organizacija Fonda kao javne ustanove koja djeluje u skladu sa propisima koji regulišu rad ustanova, ima svojstvo pravnog lica s javnim ovlastima, pravima, obavezama i odgovornostima utvrđenim ovim zakonom. Fond je definisan kao neprofitno pravno lice, koje se upisuje u sudski registar i ima jedan žiroračun za redovno poslovanje.

Članom 6. propisuju se naziv i sjedište Fonda.

Članom 7. propisano je da se upravljanje i raspolaganje namjenskim sredstvima Fonda vrši na način utvrđen ovim zakonom.

Članom 8. Definiran je Statut Fonda i opći akti Fonda neophodni za rad i funkcionisanje Fonda. Detaljno se definira način donošenja Statuta, sadržaj istog, kao i sadržaj općih akata Fonda.

POGLAVLJE III. ORGANIZOVANJE I UPRAVLJANJE FONDOM (čl. 9.- 15.)

Članom 9. propisuje se da Fondom upravlja Upravni odbor, definira se sastav Upravnog odbora, njegov način izbora i mandat.

Članom 10. detaljno se propisuje djelokrug rada Upravnog odbora Fonda.

Članom 11. propisuje se način donošenja odluka Upravnog odbora Fonda.

Članom 12. propisuje se Nadzorni odbor, njegov sastav, uvjeti za predsjednika i članove Nadzornog odbora, te mandat predsjednika i članova Nadzornog odbora.

Članom 13. propisuje se djelokrug rada Nadzornog odbora.

Članom 14. propisuje se rukovođenje Fondom od strane Direktora koji predstavlja i zastupa Fond, način njegovog imenovanja, trajanje mandata, uvjete, kao djelokrug i ovlasti direktora.

Članom 15. definira se struktura Fonda kroz rad upravnih, nadzornih, stručnih i savjetodavnih službi.

POGLAVLJE IV. PRIHODI FONDA (čl. 16. - 21.)

Član 16. propisuje obezbjeđenje prihoda Fonda za finansiranje zaštite okoliša i energijske efikasnosti na tri načina. Stavom (1) ovog člana normirano je da se prihodi osiguravaju u skladu sa ovim Zakonom, potom stavom (2) propisano je da se prihodi obezbjeđuju i iz naknada definiranih drugim zakonskim i podzakonskim aktima
Takođe, obezbjeđenje prihoda fonda se vrši i iz drugih sredstava preciznije navedenih stavom (3) člana 16.

Članom 17. definiraju se obveznici plaćanja naknada a to su: zagađivači okoliša, korisnici okoliša, pravna i fizička lica koji su vlasnici ili ovlaštenici prava na motornim vozilima, pravna i fizička lica koja proizvode ili uvoze proizvode odnosno robe koji poslije upotrebe postaju posebne kategorije otpada, u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom i

provedbenim propisima, te pravna i fizička lica obveznici plaćanja naknada po propisima kojim se regulira oblast energijske efikasnosti.

Član 18. precizira naknade i način određivanja naknade. Detaljne uvjete, kriterije i način određivanja naknada iz ovog člana propisuje Vlada Federacije BiH.

Članom 19. propisuju se rokovi, te načini obračuna i plaćanja. Detaljne uvjete za navedeno propisuje Federalni ministar okoliša i turizma uz saglasnost Federalnog ministra finansija, putem podzakonskog akta.

Članom 20. propisuju se olakšice od plaćanja naknada. Ove olakšice mogu se dozvoliti samo u iznimnim situacijama, stanja elementarne nepogode, više sile i incidenta. Dozvoljava ih Vlada Federacije po prijedlogu Federalnog ministarstva okoliša i turizma. Olakšice za obveznike plaćanja imaju dva ograničenja. Prije svega, postoji census u iznosu koji se može dodijeliti (do najviše 40% od iznosa godišnje naknade), kao i u broju ostvarivanja ovog prava (obveznik plaćanja nema pravo na podnošenje zahtjeva za utvrđivanje olakšice od plaćanja naknade u naredne dvije godine.).

Članom 21. propisuje se obveza Fondu da uspostavi i vodi Register obveznika plaćanja. Sadržaj, način i rokove uspostave i vođenja registra propisuje Federalno ministarstvo okoliša i turizma.

POGLAVLJE V. RASPODJELA SREDSTAVA (čl. 22. -24.)

Članom 22. propisuje se način raspodjele prikupljenih sredstava, pa je u stavu (1) naveden pravni osnov za raspodjelu sredstava, a stavom (2) propisan način raspodjele po ovom prijedlogu zakona. Stav (3) ovog člana propisuje sredstva od naknade po osnovu drugih zakona i podzakonskih akata.

Članom 23. definiše se korištenje prikupljenih sredstava isključivo namjenski za finansiranje zaštite okoliša, poboljšanje energijske efikasnosti i korištenja obnovljivih izvora energije, u skladu sa temeljnim strateškim propisima, i to u *numerus clausus* slučajevima, pobrojanih tačkama od a) do n).

U skladu sa st. od (2) do (4) ovog člana stavlja se u obvezu kantonama da sačine izvještaj o namjenskom utrošku i to do 31. marta tekuće godine.

Takođe, propisana je obveza kantonama da dostave godišnji plan investiranja u projekte zaštite okoliša i energijske efikasnosti.

Članom 24. propisana je dodjela sredstava Fonda korisnicima. U skladu sa st. (1) i (2) propisano je da se sredstva dodjeljuju putem javnog konkursa, dok st. (3) i (4) propisuju način dodjele sredstava bez javnog konkursa. U skladu sa st. od (5) do (8) pobliže je

uređen način dodjele sredstava. Naglašen je princip po kojem se raspoloživim sredstvima treba postići najveća ukupna korist po okoliš, privredu i društvo.

POGLAVLJE VI. IMOVINA I FINANSIJSKO POSLOVANJE FONDA (čl. 25. -30.)

Čl. 25. i 26. definiše se imovina Fonda i korištenje viška prihoda Fonda, te propisuje da imovinom rukovodi direktor Fonda.

Članom 27. propisuje se obveza donošenja srednjoročnog programa rada Fonda, koji ne može biti kraći od tri godine, kao i obveza donošenja finansijskog i godišnjeg plana rada, za svaku poslovnu godinu. Prednje navedene akte odobrava Vlada Federacije BiH, a po prethodno pribavljenom mišljenju Federalnog ministarstva okoliša i turizma, Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije.

Članom 28. Propisuju se srednjoročne i dugoročne obveze Fonda koje Fond preuzima uz saglasnost Vlade FBiH

Članom 29. propisuje se finansiranje programa i projekata gdje se sredstvima Fonda prvenstveno finansiraju planovi, programi, projekti i slične aktivnosti, utvrđeni u skladu sa akcionim planom Federalne strategije zaštite okoliša, drugim strateškim dokumentima iz područja zaštite okoliša i energijske efikasnosti.

Članom 30. definiše da se za utvrđivanje vrste i visine naknade, obveznika plaćanja, nastanka obveze obračuna naknada, načina obračuna i plaćanja, te rokovi za uplatu, određivanje povlastica, odnosno davanja olakšica, vođenja registra primjenjuju odredbe ovoga zakona i njegovih provedbenih propisa, a supsidijarno, ukoliko nešto nije regulirano ovim Zakonom, onda se kao *lex specialis* propis primjenjuje Zakon o upravnom postupku.

POGLAVLJE VII. JAVNOST RADA FONDA (član 31.)

Članom 31. stav (1) propisuje da je rad Fonda javan. Princip javnosti ostvaruje se na način da Fond podnosi Vladi Federacije izvještaj o radu i izvještaj o realizaciji finansijskog plana i programa za proteklu godinu u roku utvrđenom Statutom Fonda (stav (2)), te da Fond o svomu radu izvješćuje javnost pravovremeno i istinito na način određen Statutom Fonda (stav (3)).

U skladu sa st. (4), (5) i (6) propisano je da se Statutom Fonda može propisati provođenje nadzora poslovanja Fonda od strane nezavisnih ovlaštenih revizorskih kuća potom, ustanovljava se obveza Fonda da javnosti, ovlaštenim tijelima i pravnim licima koje obavljaju javne djelatnosti, na njihov zahtjev pruži informaciju o obavljanju svoje djelatnosti. Izuzetak čini samo ukoliko se radi o službenoj, poslovnoj ili naučnoj tajni kada Fond može uskratiti pružanje informacije.

POGLAVLJE VIII. UPRAVNI I INSPEKCIJSKI NADZOR (čl. 32. -33.)

Čl. 32. i 33. propisuju Upravni i Inspeksijski nadzor nad primjenom ovog zakona i propisa donesenih u skladu sa Zakonom te općim aktima Fonda. Tako upravni nadzor nad navedenim aktima provode Federalno ministarstvo okoliša i turizma i Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije svako u okviru svoje nadležnosti, dok inspeksijski nadzor provode inspektorji Federalne uprave za inspeksijske poslove, županijski inspektor i budžetski inspektor Federalnog ministarstva finansija i županijskih ministarstva finansija, svako u okviru svoje nadležnosti.

POGLAVLJE IX. KAZNENE ODREDBE (čl. 34.- 39.)

Članom 34. Propisana je kazna za obveznike koji ne uplačuju naknade ili sredstva . Dalje je stavovima precizirana kazna za pravno lice (stav (1)), odgovorna osoba u pravnom licu (stav (2)), te fizičko lice (stav (3)).

Članom 35. propisuju se kazne Fondu za neuspostavljanje registra obveznika.

Članom 36. propisuju se kazne Fondu za neizvršavanje transfera kantonama.

Članom 37. propisuju se kazne Fondu ukoliko o svom radu ne dostavi izvještaj nadležnim tijelima, odnosno ne pruža informacije u skladu sa članom 31, dakle sankcionira se nepoštivanje principa javnosti rada Fonda. Definirane su i kazne kantonama zbog nepružanja informacija i dostavljanje izvješća.

Članom 38. Propisuju se kazne za obveznika plaćanja ako ne prijavi statusnu promjenu ili promjenu djelatnosti u propisanom roku.

Članom 39. Propisuju se kazne Fondu ukoliko kasni sa uplatama kantonama.

POGLAVLJE X. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE (čl. 40.- 43.)

Članom 40. regulisane su prelazne odredbe koje definišu funkcionisanje Fonda nakon stupanja Zakona na snagu. Fond za zaštitu okoliša Federacije BiH i dalje nastavlja postojati sa izmijenjenim nazivom, koji glasi: „Fond za zaštitu okoliša i energijsku efikasnost Federacije Bosne i Hercegovine“, uz djelokrug rada proširen ovim Zakonom. Upravni i Nadzorni odbor ostaju u funkciji do imenovanja novih u skladu sa odredbama ovog Zakona. Svi postojeći uposlenici će ostati i dalje uposlenici Fonda. Fond će u roku od 180 dana od dana stupanja na snagu Zakona uskladiti poslovanje, Statut Fonda i opće akte u skladu sa odredbama Zakona.

Članom 41. definira se donošenje provedbenih propisa

Članom 42. definira se važnost dosadašnjih donesenih propisa.

Članom 43. definira se stupanje na snagu Zakona .

IV. KONSULTACIJE

Vlada Federacije BiH je, na 91. sjednici održanoj 12.12.2013.godine, utvrdila Nacrt zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetsku efikasnost Federacije BiH, te isti dostavljen Parlamentu FBiH radi razmatranja i prihvatanja.

Predmetni Nacrt zakona Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH je prihvatio na sjednici održanoj 26.03.2014.godine, a Dom naroda na 12. sjednici održanoj 21.04.2016. uz usvajanje Zaključka kojim se prihvata Nacrt zakona smatrajući da isti može poslužiti kao temelj za izradu Prijedloga zakona uz zaduzivanje predlagatelja da organizira i sprovede javnu raspravu po pitanju predmetnog zakona u trajanju od 60 dana, te da prilikom izrade Prijedloga ima u vidu sve sugestije primjedbe i prijedloge iznesene u raspravi tokom prihvatanja Nacrta zakona.

Postupajući u skladu s naprijed navedenim, Federalno ministarstvo okoliša i turizma je u saradnji sa Parlamentom Federacije BiH, organiziralo javnu raspravu dana 06.06.2016. godine, sala Parlamenta Federacije BiH, s početkom u 12.00 sati, uz ostavljanje mogućnosti putem web stranice ministarstva da svi zainteresirani daju svoje mišljenje i prijedloge na teskt nacrt zakona te iste dostave elektronskim i pisanim putem na adresu Ministarstva. Zaprimljene su sugestije i komentari od strane: Agencije za vodno područje Jadranског mora, Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije, nadležnih ministarstava za okoliša kantona/kantona Sarajevo, Unsko- sanskog kantona, Tuzlanskog i Hercegovačko-neretvanskog kantona, te nevladine organizacije Lijepa naša-Čapljina.

Sugestije i komentari su se odnosili na definiranje djelatnosti fonda, raspodijele naknada, članstva u upravnom odboru fonda, vezivanje na status donošenja (u ovoj fazi) Zakona o energijskoj efikasnosti, distribucije sredstava nižim nivoima, vršenje upravnog nadzora nad radom fonda, uočene kontadiktornosti u pojedinim normama, te tehničkih grešaka. Sve sugestije i komentari zaprimljeni tokom ove javne rasprave sublimirane su i prikazane kroz tabelarni prikaz, tabela Prilog 1.

S ciljem izrade prijedloga zakona formirana je radna grupa od strane predstavnika Federalnog ministarstva okoliša i turizma, Federalnog ministarstva energije, rudarstva i insdistrije i predstavnika Fonda za zaštitu okoliša. Primjedbe date u proceduri utvrđivanja nacrtu zakona na Parlamentu Federacije su na liniji zaprimljenim primjedbi tokom javne rasprave.

Po osnovu ovog konsultacionog procesa urađena je radna verzija prijedloga koja je ponovo data na mišljenje zainteresiranim subjektima, u skladu sa odredbama Uredbe o pravilima za učešće zainteresirane javnosti u postupku pripreme federalnih pravnih propisa i drugih akata ("Službene novine Federacije BiH", broj 51/12), kroz ostavljanje mogućnosti dostave sugestija, komentara i primjedbi na sadržaj radne verzije prijedloga zakona u roku od 10 pismenim putem na Ministarstva.

U ovoj fazi zaprimljena su mišljenja JP Elektroprivreda BiH, nadležnog ministarstva za okoliš Hercegovačko-neretvanskog kantona i Kantona Sarajevo, nevladinih organizacija NVO Eko akcija i WWF udruga Dinarika. Ista su izanalizirana, one koje su ocijenjen kao prihvatljive su ugrađene u tekst zakona, uz navođenje obrazloženja za sugestije i komentare koji nisu prihvaćeni. Detaljan pregled je dat u tabeli, Prilog 2.

V. MIŠLJENJA NADLEŽNIH ORGANA

U skladu sa odredbama Poslovnika o radu Vlade Federacije BiH („Službene novine FBiH“ broj: 06/106/10, 37/10 i 62/10), prije upućivanja Prijedloga zakona na Vladu Federacije BiH, s ciljem razmatranja i usvajanja, zatraženo je mišljenje Federalnog ministarstva pravde, Federalnog ministarstva finansija, Ureda za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Evropske unije. Detaljno su obrazložene primjedbe koje obrađivač nije mogao prihvatiti.

Sugestije **Ureda za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Evropske unije**, date Mišljenjem broj: 03-02/1-23-1177/16 od 22.12.2016. godine, tačka 1. i 2. su prihvaćene u cijelosti, te je obrađivač postupio po istim. U dijelu usklađenosti sa propisima Evropske unije, obrađivač ostaje pri stajalištu da se ovim Zakonom ne vrši transpozicija propisa Evropske unije.

Federalno ministarstvo pravde, Mišljenjem broj: 01/03-49-5287/16 od 19.12.2016.godine, imalo je primjedbu na odredbu člana 3. stav (3) ističući da javne ustanove nemaju mogućnost vršenja upravnih, nego samo stručnih poslova, koje bi im se povjerile iz domena nadležnosti organa uprave u Federaciji BiH. Obrađivač nije prihvatio ovu primjedbu, iz razloga što je osnivač Fonda za zaštitu okoliša i energijsku efikasnost Vlada FBiH, koja dio svojih ovlaštenja na polju ove oblasti prenosi upravo ovom tijelu. Fond

za zaštitu okoliša ima svoj kontinuitet postojanja i donošenja upravnih akata u vidu pojedinačnih rješenja kao općih akata, npr. Rješenja o naplatama naknada, tako da ono zaista i obavlja upravne i stručne poslove iz domena zaštite okoliša i energijske efikasnosti. Aktima kojima Fond uređuje svoj rad pobliže je razrađen segment i polje djelovanja Fonda, a koje proizlazi iz pravnog osnova utemeljenim ovim Zakonom.

Pored toga, primjedba Federalnog ministarstva pravde odnosila se na odredbu člana 5. stav (2) Prijedloga zakona, prema čijem mišljenju se "... nejasno i široko utvrđuje djelokrug rada fonda na način povjeravanja javnih ovlaštenja, bez njihovog enumerativnog navođenja". Obrađivač nije mogao prihvati ovu primjedbu dijelom iz gore obrazloženih navoda, a dijelom zbog činjenice da djelatnost Fonda obuhvata lepezu mnogih djelatnosti, koje se međusobno nadopunjaju i na koji način se ostvaruje cjelovitost sistema zaštite okoliša. Naime, Fond je pravno lice, sa svojim pravima i obvezama utvrđenim ovim Zakonom, a pobliže uređenim vlastitim aktima. Propisi koji regulišu oblast zaštite okoliša, upravljanja otpadom, upravljanja vodama, zaštitu zraka, zaštitu prirode, oblast energijske efikasnosti i obnovljivih izvora energije podrazumijevaju propise čija razrada nije predmet odnosnog Zakona i koji se na ovaj način ne mogu niti razrađivati. Zakon o Fondu za zaštitu okoliša i energijsku efikasnost je u kauzalnoj vezi sa navedenim propisima i ovom odredbom se samo potvrđuje njihova, u praksi, već ostvarena i provodiva veza.

Sugestija data na član 37. stav (2) je prihvaćena, te je jasnije definirana odredba.

Federalno ministarstvo finansija, Mišljenjem broj: 06-14-3-7957/16 od 26.12.2016.godine, imalo je primjedbu na odredbu člana 13. stav (1) tačka d) Zakona na način da, u okviru djelovanja Nadzornog odbora, pored Nadzornog odbora i Upravnog odbora, zajedno sa Nadzornim, izvješće Vladu FBiH i Parlamentu FBiH o rezultatima nadzora. Obrađivač ovu primjedbu nije mogao prihvati iz razloga jasno definiranih ovlaštenja i djelovanja ova dva tijela Fonda: Upravnog i Nadzornog odbora. Budući da je Nadzornom odboru stavljen u obvezu da nadzire rad Fonda, koja obveza, između ostalog podrazumijeva i nadzor nad radom Upravnog odbora Fonda, smatramo neprimjerenim da oba tijela potom izvješćuju Vladu i Parlament o nadzoru. Ukoliko bismo prihvatali ovu primjedbu, došlo bi do miješanja dva ovlaštenja koja se moraju razgraničiti i *ratio* ove odredbe je upravo da jedno tijelo nadzire rad drugog.

Primjedba koja se odnosi na odredbu člana 27. stav (1) Zakona takođe nije mogla biti prihvaćena. Naime, primjedbom je obrađivaču sugerirano da pri donošenju programa rada Fonda, pored već prepoznatih organa u odredbi (Federalnog ministarstva okoliša i turizma, Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije), mišljenje bude zatraženo i od Federalnog ministarstva finansija. Budući da je primjedba Federalnog ministarstva finansija u pogledu obavljanja nadzora nad radom Fonda već prihvaćena, te unešena u tekst prijedloga Zakona, to je ostvaren taj neophodan dio finansijskog nadzora. Pored toga, Vlada FBiH odobrava

program rada Fonda, putem prijedloga odluke koju priprema Ministarstvo, a po prethodnom dostavljenom zahtjevu Fonda. Pomenuti prijedlog odluke se dostavlja nadležnim institucijama na mišljenje, među kojima je i Federalno ministarstvo finansija. Tako da je Federalno ministarstvo finansija već upoznato i sa samim programom rada u njegovom začetku, a i provodi nadzor nad finansijskim poslovanjem kontinuirano.

Ostale date sugestije na član 13. stav (1) tačka a), član 26, član 28.stav (2) i član 33. su prihvачene i postupano je po istima.

VI. FINANSIJSKA SREDSTVA

Za donošenje i provođenje ovog zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u Budžetu Federacije BiH.